Elektrik faturalarını ödemekten kaçmaya çalışmanın hükmü

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1433

IslamHouse.com

﴿ هل يجوز التهرب من دفع فواتير الكهرباء لأن الدولة ترهقهم بذلك؟ ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1433

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Yaşadığımız asırda müslüman bir ülke, iktisatlı kullanmak, elektrik ve su kullanımını daha aza indire-bilmek için elektrik ve su faturalarını ödeme işleminde vatandaşlarını bunaltması ve onlara zulmetmesi câiz midir?

Caddelerin ve umumi yolların aydınlatılması, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Lambalarınızı söndürün..." diye buyurduğu hadise aykırı değil midir?

Yine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan bu anlamdaki şu hadis de vardır:

"Müslüman, müslüman kardeşini şu üç şeyden engellemesin: Su, ot ve ateş."

Zorla ödememiz istenen bu faturaları ödemekte hile yapmamız câiz değil midir? Eğer bu hile câiz değilse, âile reisinin, âilesi, akrabası ve komşusunun (elektrik faturasını ödemezse) ayıplanmaktan

kaçamayacağı bir zamanda yaşam biçimini değiştirmenin yolu nasıl olmalıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Hükümet ve yetkililerin, vatandaşlarına şefkatli davranıp onlara acımaları ve güçlerinin yetmeyeceği şeylerle onları sorumlu tutmamaları gerekir. Ayrıca devletin ticari malları ve insanların vazgeçemeyeceği zarurî temel hizmetleri tekeline alarak piyasayı elegeçirmesi, sonra da bunları yüksek fiyatlarla vatandaşlarına satması câiz değildir.

Hükümetlerin hedef ve gâyelerinin, vatandaşlardan kâr elde eden yatırım şirketleri olmadıklarını bilmeleri gerekir. Hükümetlerin en büyük görevi; vatandaşlara hizmet etmek, onlara kolaylık sağlamak ve onlara merhametli davranmaktan başka bir şey değildir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir duâsında şöyle buyurmuştur:

((اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَشَقَّ عَلَيْهِمْ فَاشْقُقْ عَلَيْهِ ، وَمَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَرَفَقَ بِهِمْ فَارْفُقْ بِهِ)) [رواه مسلم]

"Allahım!Kim ümmetimin işinden bir şey üstlenir, sonra da onlara sıkıntı verirse, sen de ona sıkıntı ver. Kim de ümmetimin işinden bir şey üstlenir, sonra da onlara nazik ve iyi davranırsa, sen de ona iyi davran."[1]

Hükümet yetkilileri, yarın Allah'ın huzurunda hesaba duracaklarını,amellerinden hesaba çekilecek-lerini, amellerinin karşılığını göreceklerini, her devlet başkanının, sorumlunun ve yetki sahibinin, idâresi altında bulunan her insandan sorguya çekileceğini çok iyi bilmeleri gerekir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Hepiniz çobansınız ve hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz..."

Ömer -Allah ondan râzı olsun- şöyle derdi:

---

[1] Müslim; hadis no:1828

"(İslâm devletinin bir bölgesi durumunda olan) Bağdat'ta bir katırın ayağı tökezlese, Allah Teâlâ kıyâmet gününde bana onu mutlaka soracaktır:

- Ona niçin yol yapmadın ey Ömer!"

Kıyâmet gününde sorgu bu derece olacaktır. Hatta hayvanlardan bile sorgu olacağına göre zulme uğrayan binlerce veya milyonlarca insan hakkındaki sorgu nice olacaktır?

Nice devletler adâlet sayesinde ayakta kalmış, nice devletler de zulûm sebebiyle yıkılmışlardır.

"Bunun içindir ki şöyle denilmiştir:

Allah Teâlâ,kâfir de olsa adâletli devleti ayakta tutar.Ama müslüman da olsa zâlim devleti asla ayakta tutmaz.

Yine şöyle denilmiştir:

Dünya, adâlet ve küfürle devam eder, ama zulûm ve İslâm ile asla devam etmez.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((لَيْسَ ذَنْبٌ أَسْرَعُ عُقُوبَةً مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةِ الرَّحِمِ))

"Azgınlık edip zulümde haddi aşmak ve sıla-i rahmi kesmekten, cezâsı daha hızlı ortaya çıkan bir günah yoktur."

Azgınlık edip zulümde haddi aşan kimse, (mü'min olduğu için) âhirette kendisine mağfiret edilmiş, merhamet olunmuş olsa bile dünyada cezâsını çeker. Bunun da sebebi;, her şeyin nizamı, adâlet olmasıdır. Eğer dünya işi adâletle ayakta tutulursa, sahibinin (adâleti uygulayanın) âhirette hayırdan yana hiçbir nasibi olmasa bile o iş ayakta kalır.Dünya işi adâletle ayakta tutulmazsa, sahibi îmânından dolayı âhirette karşılığını görecek olsa bile, dünya işi ayakta kalmaz."[1]

İkincisi:

Müslümanın sabredip ecrini Allah Teâlâ'dan beklemesi ve gördüğü hırsızlık ve zulme aynısıyla karşılık vermemesi gerekir.

---

[1] Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye; "Mecmû'u'l-Fetâvâ"; c: 28, s: 146

Bu sebeple elektrik sayacıyla oynamak ve ödenmesi gereken faturaları ödememek için hileye başvurmak câiz değildir. Çünkü bu davranış, hile ve aldatmadır ve insanların mallarını bâtıl yollarla yemektir.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'ne:

"Kâfir bir devleti zarara uğratmak amacıyla elektrik veya su sayacını durdurmak câiz midir? Bilindiği üzere bu kâfir devlet (ülke), benden zorla zulümle vergiler almaktadır."

Diye sorulmuş, bunun üzerine komite buna şöyle cevap vermiştir:

"Bu davranış, insanların mallarını bâtıl yollarla yemek olduğu için câiz değildir."[1]

Yine İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'ne:

"Elektrik veya su veya telefon veya doğalgaz veyahut da bunun gibi benzeri hizmetlerin faturasını hile yoluyla ödemekten kaçınmaya çalışmak, câiz

---

[1] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi Fetvâları; c: 23, s: 441

midir?Bilindiği üzere bu hizmetleri,insanların genelinin sahip olduğu anonim şirketler üstlenmektedir."

Diye sorulmuş, bunun üzerine komite buna şöyle cevap vermiştir:

"Bu davranış, insanların mallarını bâtıl yollarla yemek olduğu ve emâneti sahibine teslim etmek olmadığı için câiz değildir.

Oysa Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُكُمۡ أَن تُؤَدُّواْ ٱلۡأَمَٰنَٰتِ إِلَىٰٓ أَهۡلِهَا وَإِذَا حَكَمۡتُم بَيۡنَ ٱلنَّاسِ أَن تَحۡكُمُواْ بِٱلۡعَدۡلِۚ إِنَّ ٱللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ سَمِيعَۢا بَصِيرٗا ٥٨ ﴾ [سورة النساء الآية: 58]

"Şüphesiz ki Allah, size, emânetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Gerçekten Allah, bununla size ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz ki Allah, (sözlerinizi) **hakkıyla işitendir,** (yaptıklarınızı) **hakkıyla görendir."**[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

[1] Nisâ Sûresi: 58

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ إِلَّآ أَن تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٖ مِّنكُمۡۚ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ٢٩﴾ [سورة النساء الآية: 29]

"Ey îmân edenler! **Mallarınızı aranızda karşılıklı rıza ile gerçekleştirdiğiniz ticaret yolu dışında, bâtıl** (haksız) **yollarla yemeyin. Ve** (Allah'ın haramlarını işleyerek) **kendinizi** (birbirinizi) **öldürmeyin. Şüphesiz ki Allah,** (yapmanızı emrettiği ve kaçınmanızı yasakladığı her şeyde) **sizin için pek merhametlidir.**"[1]

Üçüncüsü:

Zikrettiğiniz şu hadisi:

((ثَلاثٌ لا يُمْنَعْنَ الْمَاءُوَالْكَلأُ وَالنَّارُ)) [رواه ابن ماجه]

"(İnsanları) **şu üç şeyden engellemek helal olmaz:** (Sahibi olmayan yağmur, pınar ve nehir) **suyundan,** (hiç kimseye âit olmayan terk edilmiş arazide biten) **ottan ve ateşten.**"[2]

Veya başka bir rivâyetteki:

---

[1] Nisâ Sûresi: 29. (İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi Fetvâları; c: 23, s: 441)

[2] İbn-i Mâce; hadis no: 2473

[((الْمُسْلِمُونَ شُرَكَاءُ فِي ثَلاثٍ فِي الْمَاءِ وَالْكَلإِ وَالنَّارِ ، وَثَمَنُهُ حَرَامٌ))
رواه ابن ماجه وصححهما الألباني في صحيح ابن ماجه]

"Müslümanlarşu üç şeyde ortaktırlar: (Sahibi olmayan yağmur, pınar ve nehir) **suyunda,** (hiç kimseye âit olmayan terk edilmiş arazide biten) **otta ve ateşte. Bu üç şeyden alınan ücret haramdır."**[1]

Bu hadisi delil göstermeniz doğru değildir. Çünkü bu üç şeye sahip olunur da onları bir araya getirme imkânına sahip olunursa, satışı câiz olur.

Örneğin suyun, cam veya pet şişelerde satılması gibi...

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Yerden kendiliğinden çıkan kuyu suyunun satışı sahih olmaz. Bu sebeple bu suyun satılması câiz değildir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[1] İbn-i Mâce; hadis no: 2472.Elbânî, "Sahih-i İbn-i Mâce"de 'hadis, sahihtir' demiştir.

"İnsanlar şu üç şeyde ortaktırlar:(Sahibi olmayan yağmur, pınar ve nehir) **suyunda,** (hiç kimseye âit olmayan terk edilmiş arazide biten) **otta ve ateşte.**"

Çünkü bu su, insanın gücüyle çıkmamış, aksine Allah -azze ve celle-'nin kudretiyle çıkmıştır. Bir insan, derin bir kuyu kazdığı halde su çıkmayabilir. Suyun çıkması,gayreti,onun yorulması ve fiiliyle ilgili değildir. Aksine o, bir vesiledir. Bu sebeple insan, suya sahip olamaz (onu tekeline alamaz).O halde sahip olmadığı suyu satması da sahih değildir.Fakat suyu mülkiyetine geçirip ona sahip olur ve suyu çıkardıktan sonra bir havuza koyarsa (biriktirise, bu takdirde onu satması câiz olur.Çünkü bu su, artık sahip olduğu bir mülk haline gelmiştir."[1]

Aynı şekilde lambaları söndürmeyi emretmekle ilgili olan hadis de böyledir. Hadisin zâhiri, evlerin yanmasına sebep olabilecek lamba ve kandillerle sınırlı kalmak ve bunlarla yetinmek hakkındadır.

Hadisin lafzı şöyledir:

---

[1] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 8, s: 154

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((جَاءَتْ فَأْرَةٌ فَأَخَذَتْ تَجُرُّ الْفَتِيلَةَ فَجَاءَتْ بِهَا فَأَلْقَتْهَا بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْخُمْرَةِ الَّتِي كَانَ قَاعِدًا عَلَيْهَا ، فَأَحْرَقَتْ مِنْهَا مِثْلَ مَوْضِعِ الدِّرْهَمِ ، فَقَالَ: إِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوا سُرُجَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدُلُّ مِثْلَ هَذِهِ عَلَى هَذَا فَتُحْرِقَكُمْ)) [رواه أبو داود و صححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Bir fare gelerek çektiği bir fitili, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in önüne, üzerinde oturmakta olduğu (hurma liflerinden yapılmış) hasır minderin üstüne bırakıp gitti. Fitil, hasırdan bir dirhem kadar bir yeri yaktı.

Bunun üzerine, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Uyuyacağınız zaman kandilinizi söndürün. Zirâ şeytan, bunu (fareyi) böylesi zararlı işte kullanır ve sizi yakar."[1]

---

[1] Ebû Dâvûd; hadis no: 5247. Elbânî, "Sahih-i Ebî Dâvûd"da 'hadis, sahihtir' demiştir.

Câbir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَطْفِئُوا السِّرَاجَ . . . فَإِنَّ الْفُوَيْسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ)) [رواه مسلم]

"(Geceleyin uyuyacağınız zaman) **kandilinizi söndürün. Zirâ fare, kandilin fitilini çekip ev halkının evlerinin hızla yanmasına sebep olabilir."**[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in uykudan önce kandili söndürmeyi emretmesi, terk edildiği zaman evde yangın çıkmasına sebep olmasından endişe edilmesi halindedir. Bunun içindir ki İbn-i Dakîk el-Îyd, Nevevî ve Hâfız İbn-i Hacer gibi âlimler, insan uyumadan önce lamba veya kandilin düşmeyeceğinden emin olursa, kandili yanar halde bırakıp uyumasında herhangi bir sakınca yoktur, demişlerdir.[2]

Şöyle denilebilir:

---

[1] Müslim; hadis no: 2012

[2] Bkz: Fethu'l-Bârî; c: 11, s: 89

Geceleyin cadde ve sokakların aydınlatılması, suç işlenmesini ve kötülüklerin yapılmasını azaltmaktadır. Bu gözle görülen ve bilinen bir durumdur.

Dördüncüsü:

Her insanın, akraba ve komşularının kendisi hakkında ne dediklerine aldırış etmeden elektrik ve suyu iktisatlı kullanması, israf etmeden,ihtiyaç duyduğu kadarıyla yetinmesi gerekir.Çünkü Kur'an ve sünnetten gelen deliller, israfı, malı saçıp savurmayı ve malı yok etmeyi yasaklamaktadır.Pek çok insanın,gerekmediği halde evin bütün odalarını aydınlattıkları veya klimaları veyahut da termosifonları müsrif bir şekilde çalıştırdıkları görülmektedir.

Allah Teâlâ'dan, bizi ve sizi başarıya ve doğru yola iletmesini dileriz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.